

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมุ่งที่จะศึกษากระบวนการฝึกอบรมจริยธรรมให้แก่เยาวชน ที่วัดพระธรรมกายจัดฝึกอบรม ได้ดำเนินการอย่างไร มีวิธีการฝึกอบรม หลักสูตร สื่อ และกิจกรรม ต่าง ๆ อย่างไรบ้าง มีการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของเยาวชนก่อนและหลังการฝึกอบรม และศึกษาความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ต่อกระบวนการฝึกอบรมนี้ด้วย ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงวิธีการฝึกอบรมจริยธรรม ให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาหรือเยาวชนทั่วไป รายละเอียดที่จะนำเสนอในที่นี้ มีดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างแบบสอบถาม
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ โดยโรงเรียนบ้านเป่าวิทยา อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ได้เชิญชวนให้โรงเรียนมัธยมศึกษาอื่น ๆ ส่งนักเรียนเข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งโรงเรียนต่าง ๆ ได้ส่งนักเรียนเข้าอบรมมีจำนวนดังต่อไปนี้

โรงเรียนหนองบัวระเหววิทยาคาร	จำนวน	15 คน
โรงเรียนภูเขียว	จำนวน	9 คน
โรงเรียนแก้งคร้อวิทยา	จำนวน	6 คน
โรงเรียนบ้านเป่าวิทยา	จำนวน	45 คน
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จ.ชัยภูมิ	จำนวน	9 คน
รวมทั้งสิ้น	จำนวน	84 คน

3.2 การสร้างแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลดังต่อไปนี้

1) การศึกษากระบวนการฝึกอบรม ได้เก็บข้อมูลจากเอกสารคู่มือการฝึกอบรม การจดบันทึกจากการสังเกตการฝึกอบรมตามรายการดังต่อไปนี้

- หลักสูตร
- กิจกรรม/วิธีการฝึกอบรม
- วิทยากร
- สื่อ
- การจัดการ

2) การสร้างแบบสอบถามวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมก่อนการฝึกอบรม และวัดพฤติกรรมคาดหวังเชิงจริยธรรมหลังการฝึกอบรม เป็นแบบสอบถาม 2 ชุด ใช้สอบถามก่อนและหลังการฝึกอบรม มีวิธีการสร้างเหมือนกันทุกประการ ต่างกันเพียงคำชี้แจงเท่านั้น ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหลักสูตร กิจกรรม วิทยากร สื่อ การจัดการ การฝึกอบรมจริยธรรมให้แก่เยาวชนของวัดพระธรรมกาย นำมาสรุปเป็นพฤติกรรมที่จะต้องวัด ซึ่งเป็นพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามครรลองของศีลธรรม และการเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี มีอยู่ 5 ด้าน ดังนี้

- (1) ด้านการปฏิบัติตนตามแบบอย่างพุทธศาสนิกชน
- (2) ด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับการรักษาศีล 5
- (3) ด้านการสืบทอดพระพุทธศาสนา
- (4) ด้านการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวพุทธ
- (5) ด้านการปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองดี

ขั้นตอนที่ 2 นำพฤติกรรมทั้ง 5 ด้าน มาสร้างแบบสอบถามชนิด 4 ตัวเลือก เรียงตามลำดับจากพฤติกรรมที่มีจริยธรรมน้อยไปหาจริยธรรมที่สูงขึ้น ตัวอย่างเช่น

- (0) การฆ่าสัตว์
- () เคยฆ่าเพราะความโกรธหรือด้วยความสนุกคนอง
 - () เคยฆ่าเพื่อนำมาเป็นอาหาร
 - () ไม่เคยฆ่า
 - () ไม่เคยฆ่าแล้วยังเคยช่วยเหลือให้พ้นทุกข์

การให้คะแนน จะเรียงจากพฤติกรรมที่มีจริยธรรมน้อยไปหาพฤติกรรมที่มีจริยธรรมที่สูงขึ้น ตามลำดับ 1 ถึง 4 คะแนน

ขั้นตอนที่ 3 นำข้อความที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ครูผู้สอนพระพุทธศาสนาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 4 นำข้อความที่ผ่านการตรวจแก้จากผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว มาปรับปรุงอีกครั้ง

ขั้นตอนที่ 5 นำแบบวัดพฤติกรรมที่ผ่านการตรวจแก้ของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวน 30 คน เพื่อพิจารณาในเรื่องความเหมาะสมของเวลาและสำนวนของภาษาที่ใช้ ได้แบบสอบถามวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรม 2 ชุด

3) การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ต่อกระบวนการฝึกอบรม ในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อกระบวนการฝึกอบรม เป็นแบบสอบถามหลังการฝึกอบรม มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อกระบวนการฝึกอบรม

สำหรับตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นต่อกระบวนการฝึกอบรมใน 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

ด้านที่ 1 กิจกรรมการฝึกปฏิบัติตนตามแบบอย่างพุทธศาสนิกชน

ด้านที่ 2 กิจกรรมการปลูกฝังให้ทำทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา

ด้านที่ 3 กิจกรรมฝึกปฏิบัติตนให้เป็นคนดี

ด้านที่ 4 กิจกรรมอื่นๆ ที่ชาวพุทธควรรู้

ด้านที่ 5 การจัดการฝึกอบรม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อกระบวนการฝึกอบรมแบบปลายเปิด (Open-ended)

ขั้นตอนที่ 1 นำกิจกรรมทั้ง 5 ด้าน ข้างต้นมาสร้างแบบสอบถามเป็น มาตรฐานประมาณค่า(Rating scale) โดยให้เลือกตอบได้เป็น 4 ระดับตามความเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่า กิจกรรมนั้น ๆ มีความเหมาะสม และให้ประโยชน์ตามลำดับ เช่น

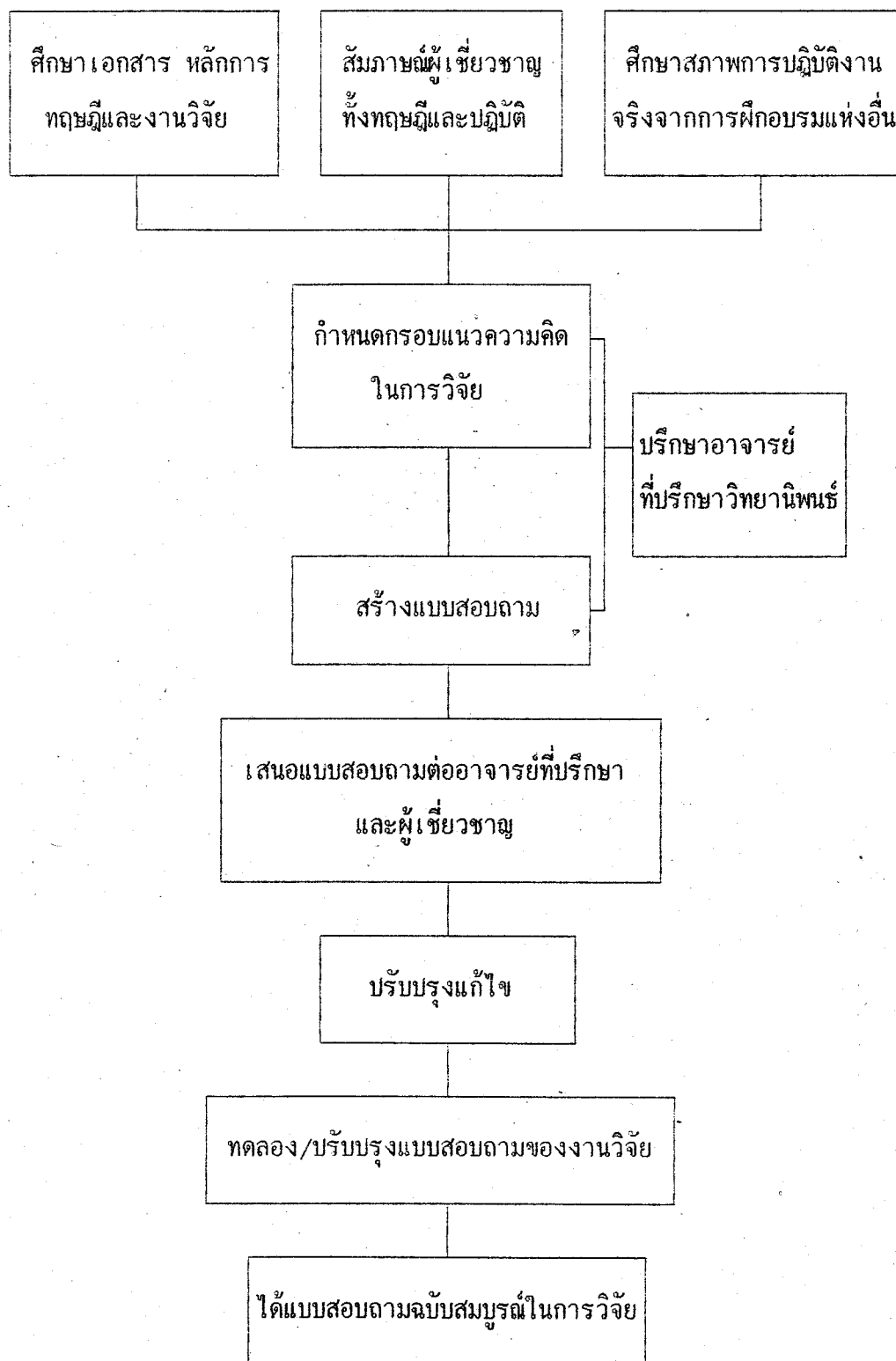
ข้อ	กิจกรรมการฝึกอบรม	ระดับความเหมาะสมและประโยชน์			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1.	การรักษาศีล 8				
2.	การทำบุญตักบาตร				
3.	การฝึกทำสมาธิ				
	ฯลฯ				

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแสดงความคิดเห็นต่อกระบวนการฝึกอบรมได้อย่างอิสระ จำนวน 5 ข้อ

ขั้นตอนที่ 3 นำข้อความที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ครูผู้สอนพระพุทธศาสนาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นผู้ตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องกับกิจกรรมการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 4 นำข้อความที่ผ่านการตรวจแก้จากผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวมาปรับปรุงซ้ำอีกจนได้แบบสอบถามความคิดเห็นต่อกระบวนการฝึกอบรม แบบสอบถามนี้จะเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า(Rating scale) และคำถามแบบปลายเปิด(Open-ended) และแบบสอบถามสถานะภาพของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

การสร้างแบบสอบถามมีรายละเอียดตามแผนภูมิที่ 2 ดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 2 แสดงขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม

3.3 ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้คือ

1) ขั้นตอนก่อนการฝึกอบรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารการฝึกอบรมจริยธรรมให้แก่เยาวชน ของวัดพระธรรมกาย ทราบว่าคณะวิทยากรจะดำเนินการฝึกอบรมให้แก่เยาวชน ตามคำเชิญ ของโรงเรียนต่างๆ ที่ต้องการฝึกอบรมจริยธรรมให้กับนักเรียน จึงได้เชิญคณะวิทยากรจากวัดพระธรรมกาย มา ดำเนินการให้การฝึกอบรมแก่นักเรียน ภายหลังจากที่ได้สร้างแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล เสร็จเรียบร้อยแล้ว

วันแรกของการฝึกอบรม เมื่อนักเรียนมารายงานตัวเข้ารับการฝึกอบรม รับการปฐม นิเทศ แล้วให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตอบแบบสอบถามพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ฉบับก่อนการฝึ กอบรม(Pre-test)

2) ขั้นตอนระหว่างการฝึกอบรม

การฝึกอบรมเริ่มขึ้นหลังจากการปฐมนิเทศ โดยเริ่มจากพิธีเปิดการฝึกอบรมแล้ว ไป จนถึงพิธีปิดการฝึกอบรมในวันสุดท้ายตามตารางฝึกอบรมทุกประการ ผู้วิจัยได้สังเกตอย่างใกล้ชิด บันทึกเหตุการณ์ บันทึกการทำกิจกรรมทุกอย่าง เป็นการเก็บข้อมูลระหว่างการฝึกอบรม

3) ขั้นตอนภายหลังการฝึกอบรม

เมื่อดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรมตามตารางจนครบกำหนดการแล้ว ก่อนพิธีปิดการฝึ กอบรม ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตอบแบบสอบถาม 2 ชุด คือ แบบสอบถามวัดพฤติกรรมคาดหวัง เชิงจริยธรรม และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อกระบวนการฝึกอบรม

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาดำเนินการดังนี้

3.4.1 ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และรวบรวมเอกสาร ผู้วิจัยใช้วิธี วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลกิจกรรม และสื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม

3.4.2 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนที่ได้จากการวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมก่อนการฝึกอบรม และพฤติกรรม คาดหวังเชิงจริยธรรมหลังการฝึกอบรม และคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็น ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ต่อกระบวนการการฝึกอบรม และหาค่าร้อยละ (%) ของแบบสอบถาม สถานภาพของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยใช้สูตร (ลัดดา, 2531)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$\bar{X}$ คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ คือ ผลรวมของคะแนนทุกคน

N คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมดที่เข้ารับการฝึกอบรม

การหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (ลัดดา, 2531)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N}}$$

S.D. คือ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum (X - \bar{X})^2$ คือ ผลรวมของความแตกต่างค่าคะแนนของแต่ละคนที่สอบได้
กับค่าคะแนนเฉลี่ย

N คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมดที่เข้ารับการฝึกอบรม

3.4.3 ทดสอบนัยสำคัญแห่งความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย โดยใช้การทดสอบแบบ t-test ดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมก่อนการฝึกอบรม(Pre-test) กับคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบวัดพฤติกรรมคาดหวังเชิงจริยธรรมหลังการฝึกอบรม (Post-test) (ประยูร, 2532)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{ND^2 - (\sum D)^2 / (N-1)}}$$

t คือ อัตราส่วนวิกฤต (ค่า t.)

D คือ ผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย Pre-test และ Post-test

$\sum D$ คือ ผลรวมของผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย Pre-test และ Post-test

N คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมดที่เข้ารับการฝึกอบรม

3.4.4 การแปลผลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นต่อกระบวนการฝึกอบรมทั้ง 5 ด้าน จะนำมาตรวจให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	4	คะแนน
มาก	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความจากคะแนนเฉลี่ยที่ได้ในแต่ละด้าน ของแบบสอบถามความคิดเห็น โดยอาศัยจุดกลางของคะแนนดังนี้

3.51 - 4.00	แปลความ	เหมาะสมและให้ประโยชน์ในระดับ	มากที่สุด
2.51 - 3.50	แปลความ	เหมาะสมและให้ประโยชน์ในระดับ	มาก
1.51 - 2.50	แปลความ	เหมาะสมและให้ประโยชน์ในระดับ	น้อย
1.00 - 1.50	แปลความ	เหมาะสมและให้ประโยชน์ในระดับ	น้อยที่สุด